

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

An morte Delegantis? parag. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

6. His positis, restringendo nos ad nostrum argumentum de Dispensationibus Matrimonialibus (de gratiis enim aliis universaliter, præcitati legantur Doctores) Dico, nobis esse cum distinctione respondendum. Nam, vel sermonem habemus de Dispensationibus in foro externo concessis per viam Datarie, vel de concessis in foro conscientie per viam Pœnitentiariæ. Illæ sine justa causa revocari non possunt à Pontifice, quia sunt privilegia concessa per modum contractus sub onere elemosynæ solutæ à Dispensata. Quare, si Pontifex, existente justa causa, revocare validè eas velit, debet pretium, ut modo num. 4. dictum est, reddere. Hæ vero pro foro conscientie datæ, neque sine justa causa debent revocari, quia, ut diximus, adesset culpa levitatis, & inconstantiæ, tamen hæ validè revocabuntur, ut jam num. 5. indicavimus, si vè immediatè ipse Pontifex illas Dispensationes expedierit, si vè mediis suis Delegatis. Illud signate docet Sanc. *n* Pœnitentiarium non posse, sine causa, validè revocare eas concessiones Dispensationum, quas expedire consuevit, eas enim concedit ex auctoritate sibi tradita à Pontifice: at non constat, ipsum habere potestatem concessas revocandi, ut *b* Pont. l. 8. libet. Lege Suar. allatum à Pontio *b* majori rem potestatem circa prædictas revocationes §. 2. n. 13. concedentem.

§. IV.

An Dispensatio, vel Potestas delegata ad dispensandum cesset morte Pontificis Delegantis?

1. **D**E Dispensatione difficultas non est. Si enim illa semel jam legitimè concessa fuit, non cessat morte concedentis, quia non potest infirmari ex superveniente facto, quod firmum semel absolute fuit, ut ex multis Doctoribus notavit Sanc. *e* & ex Doctrina afferenda colligari num. 10.

2. De Potestate autem Delegata ad dispensandum est difficultas. Pro qua præmitte. Primo sic. Negotium aliquod alicui Delegato commissum, vel ab eodem Delegato fuit cœptum, & tunc res dicitur non integra: vel nondum cœptum fuit, & res dicitur tunc integra.

3. Sed, quæ actio Delegati facit rem cœp-

tam, vel non cœptam, adeoque non integram, vel integram?

Respondeo cum Sanc. *d* In literis Justitiæ: *d* Sanc. l. 6. id est in iis, in quibus constituitur quis Judex n. 94. in aliqua causa, tunc res non est integra, quando Judex primum actum Juridicum exercet. Et per Sanc. quidem loc. cit. hic primus actus est citatio partis, per Castropal. *e* vero est *e* Castrop. quilibet alius actus, quo Judex incipit uti Jurisdictione, ut indicere locum Iudicii, præcipere, ut citetur pars, &c. Et nota, per primum hunc actum dici Jurisdictionem delegatam radicari, & veluti firmari in Delegato. In literis vero gratiæ, id est, quando non adest pars contraria, quæ citari possit, ut est in Rescriptis Dispensationum, & gratiarum (de quibus aoster dumtaxat est sermo) tunc res non est integra, quando Delegatus auctoritative fecit primum actum, ut, si cepit vocare partem, vel, si mandavit cognosci de veritate precum, &c. Quo pacto etiam in ipso dicitur Jurisdictio radicari.

4. In literis ergo, in quibus nulla actio cœpta à Delegato est, res integra erit, sicuti, in quibus prædicta aliqua actio cœpta fuit, rem non esse integram, dictum est.

Solam præsentationem literarum Delegato factam nunquam facere negotium cœptum, notat ibidem Castrop. *f*

5. Præmitte Secundo sic: Gratia, quæ in his literis (de quibus nos agimus) continetur, interdum est facta, interdum facienda. Gravia facta est illa, quæ conceditur alicui, ut illa gratia is fruatur, ut, sua. Talis esset v. g. potestas, quam Pontifex alicui v. g. Petro daret, ut dispenseret cum iis, quibus ipse Petrus veller. Gratia autem facienda est illa, quæ conceditur ita alicui certæ personæ v. g. Cæsari, ut ipsi immediatè non concedatur, sed datur alteri, hoc est Cæsari illam Titio v. g. conferat. Quandoquidem enim tunc non dicitur Titio concessa est gratia, merito dicitur gratia ipsi facienda.

6. Hoc autem peculiare habet gratia facta, ut non expiret per mortem ejus, qui illam h. C. Grandedit, vel per ejus amotionem ab officio, si quidem præter claros Textus, h. gratia Principis debet esse ex se, nisi expresse limitetur, off. Deleperpetua. At gratia facienda expirat in prædicta morte, vel amotione ab officio: nam tunc ejusmodi collata potestas non habet, nisi rationem mandati, seu commissionis, qua Prin-

ceps mandat suo Delegato, ut concedat. v. g. Dispensationem. Deratione autem mandati est, sicuti habet jura vulgata, ut expiret morte mandantis, vel amotione ab officio, quia mortui, neque extat mandatum, neque non mandatum, & amoti ab officio mandatum extat illegitimum, hoc est procedens ab eo, qui jam ex officio mandare amplius non potest. Noli autem hujus rei ulteriorem rationem quaerere; quia totum id ad dispositionem Juris tandem revocandum est.

His non ignoratis. Alterum in re nostra est certum, alterum non nihil controversum.

7. Certum est, gratiam, seu concessionem, seu indultum alicui datum, ut possit absolute dispensare cum aliis, seu cum personis indeterminatis, non expirare a morte concedentis, vel amotione ab officio, etiam re integra, id est, etiam si cum hoc, vel cum aliquo dispensare is nondum coeperit, idque in utroque foro, quia ex modo dictis haec est gratia facta ipsi Delegato, sive sit Vicarius pro foro externo, sive Confessarius pro interno.

8. Hinc Primo, facultas, quam Pontifex concedit Commiss. Gen. Cruciatæ, ut possit dispensare in quodam impedimento matrimonii, ut supra vidimus, quia nullas personas exprimit, non expirat morte Pontificis pro tempore, quo conceditur.

9. Hinc Secundo, licentia, quam concedit Episcopus Sacerdoti, ut possit audire Confessiones Fidelium, quia est gratia facta Sacerdoti (cum personæ absolvendæ non exprimaatur) non expirat morte Episcopi, vel ejus translatione, ut praxis quotidiana demonstrat, donec revocetur.

10. Hinc Tertio. Potestas concessa alicui, qua eligere valeat, sive determinate hunc, sive indeterminate aliquem in suum Confessarium, sicuti per Rescriptum Pœnitentiariæ, vel per Bullam Cruciatæ, vel per Jubileum fieri consuevit, & facultas tibi concessa eligendi aliquem, qui dispense super tuo aliquo voto, vel impedimento, sicuti fit communiter, committendo id viro Theologo, &c. & facultas alicui concessa ad comedendas carnes v. g. vel celebrandi in privato Oratorio, vel ad Ordines suscipiendos. Hinc, inquam, ejusmodi, & similes facultates concessæ absolute, & nō limitate ad aliquem fortē terminum, non expirant morte concedentis, vel

amotione ab officio, donec legitime revocetur; quia eo ipso, quod acceptatæ fuerint ab eo, cui conceduntur, immo ex Castrop. b. eo b. Cefr. ipso, quod datæ fuerint, sunt ex dictis nu. 4. l. c. h. a. gratiæ factæ ipsi, non vero illis, qui eligendi sunt ad tale munus implendum, seu ad tales gratias exequendas. Alia similia vide apud Dianam p. 11. Tr. 7. Ref. 7.

11. Iam vero controversum est, an gratia, seu indultum alicui datum, ut dispense cum hac determinata persona, expiret morte, vel amotione concedentis; atque adeo quid dicendum in re nostra quando Pontifex concedit Vicario pro foro externo, vel huic determinato Confessario pro interno, ut dispense in impedimento cum illa, vel illa persona determinata.

12. Ut hæc difficultas dissolvatur, aliam viam inquit Sanc. aliam Pont. qui licet in doctrina universalis discrepent, tamen in materia nostra dispensationum tandem, ut videbis, conveniunt, docentes, eas esse gratias factas, nec expirare, &c.

13. Sanc. ergo, quem alii communiter sequuntur, distinctione utitur, docet enim quando gratia exequenda per alium ita conceditur, ut hic alius, qui, ut Executor delegatur, inventa veritate causæ, obligatur eam gratiam exequi, docet, inquam, ejusmodi gratiam esse gratiam factam, atque adeo non expirare morte concedentis. Ratio est, inquit, quia per illam obligationem, qua Delegans præceptive imposuit sic Delegato. *Dispensa concede gratiam, &c.* Illa persona dispensanda acquirit jus ad gratiam, quare facta jam esse censenda est. Quando autem ejusmodi gratia exequenda per alium ita conceditur, ut hic alius, qui, ut Executor delegatur, non obligatur eam gratiam exequi, sed suæ libertati, seu voluntati relinquitur, tunc nullum jus acquirit ad eam gratiam persona, quæ eam gratiam expectat.

14. Porro ex priorie parte hujus doctrinæ sequitur; ut, quia in dispensationibus impedimentorum, de quibus nostra est locutio, Pontifex semper obligat Delegatum, ut, inventa veritate dispense, sequitur, inquam, esse gratiam factam, ac propterea modo dicto non expirare morte Pontificis concedentis: esto in aliis Delegationibus, seu Concessionibus, ubi Delegato talis obligatio non imponitur, sit gratia faciendæ, & consequenter

a Sanc. l. c.
n. 72. Pöt.
l. 8. matr.
c. 19. §. 1.
116. 1.

quenter morte Pontificis expirat, in hac sententia.

a Pont. l. 3. 15. Hæc in via Sanchez. Pontius a vero cum aliis prædictam Sanc. distinctionem admittere respuit, sed sequentem universalem regulam cum unica exceptione statuit: Omnis licentia, seu facultas, seu indultum, vel gratia commissa alicui in ordine ad cauendum effectum in alio, est gratia facta, atque adeo non expirabit morte concedentis, vel amotione ab officio. Ratio regulæ est, inquit, quia cum concedens gratiam velit per illam commissionem huic personæ determinatæ favere, censendus est, efficaciter huic favere, velle, atque adeo per gratiam firmam, ac stabilem.

Delugo in Respons. mor. l. 1. d. 20. nu. 8. 16. Exceptio autem dictæ regulæ est, Nisi contrarium disponat Jus Canonicum, quia tunc non censetur concedens alicui datæ facultatem, nisi eo modo, quo jus disponit. Ne autem scrupulosa sit hæc exceptio, cum ferat incertitudinem circa casus aliter à jure dispositos, addit Pontius, in duobus tantum esse aliter dispositum. Primò, in materia ambitiosa seu Beneficiali, da hac enim solum agit Textus, b in quo disponitur, facultatem alicui concessam de providendâ certa persona de Beneficio vacaturo, expirare, expirante concedente. Secundò, in materia fori contentiosæ, adeoque in rescriptis Justitiæ, ut habetur in aliis Juribus, e ad quam reducuntur leges, quæ statuunt Mandatum expirare morte Mandantis.

c C. Gratium. C. Relatum. De off. Deleg. 17. Ex hac ergo doctrina Pontius probat, ideo, Pontifice mortuo, (idem dic de aliis Superioribus concedentibus similes gratiosas potestates) non expirare in Delegato potestatem dispensandi in impedimentis, de quibus nos loquimur, quamvis res integra sit, quia est gratia facta ob regulam iam datam, & non excluditur ab exceptione, cum hæc dispensationes, nec sint in materia Beneficiali, nec in materia Justitiæ.

18. Vtraque ex his viis probabilis est. Vnde item vides, in re nostra hos Doctores tandem convenire, ut te visarum promissi n. 12.

19. Dices ex via Sanchez sequitur, potestatem pontificis, vel Episcopi v. g. datam Confessario, ut valeat absolvere à reservatis talem determinatum pœnitentem, expirare morte concedentis, quia non est gratia facta, cum in voluntate Confessarii sit, si velit, vel nolit

illius pœnitentis Confessionem excipere, & absolvere, quod videatur durum.

20. Respondeo. Durum videtur Pontius, d d *Pont. l. 6.* mihi, & aliis: quod tamen durum non fuit visum Sancio & Castropalao ll. cc. qui concedunt sequelam, infertur enim, inquit, ex doctrina probabiliter ab ipsis allata.

21. Verum nobis id amplius inquirendum non est: Dummodo sciamus, saltem in alia via Pontii nos posse tuto sequi probabiliorum opinionem multorum & decentium non e *Delugo* expirare. Nec fortè omnino præter mentem *alios citâs* Sanchez, quia, ut habet idem Pontius, *fnon de pœn. d.* potest negari hanc potestatem esse regulariter in favorem tum Confessarii, tum etiam *f Pont. l. 6.* pœnitentis, cui tandem concedenda est gratia Dispensationis, vel Absolutionis; Cur ergo non dicendum sit, eam, ut pote gratiam *n. 8. lege Diana p. 11. tr. 7.* pœnitenti factam, non expirare? *R. 7.*

22. Defuncto nuper Archiepiscopo dubitatum fuit, an facultas, quam concesserat cuidâ Rectori ex nostris, ut approbaret quæcumque aptum judicaret, eidemque concederet licentiam administrandi Sacramentum Pœnitentiæ, perjerit, defuncto Episcopo.

23. Certè ex dictis sequitur, nequaquam pernisse, etiam re integra, quia hæc fuit gratia facta ipsi Rectori, & quidem circa personas indeterminatas. Ita sustinet signatè *Fragosus* & his verbis: Undè, quamvis possint *g Fragos.* ejusmodi facultates pro libito revocari, certum est, non expirare morte concedentis, *T. 1. sen p. 1. l. 3. d. 5.* rareque donec, viduatis Ecclesiis, provisum *n. 50. folio fuerit de Pastore,* à quo possunt revocari. An *mibi 291.* dicta facultas transierit ad Successorem dicti Rectoris pertinet ad §. 6. paulo post asserere dum.

§. V.

An expiret Dispensatio, vel Potestas dispensandi, h Molin. vel alia gratia, si, qui concessit, moriatur, T. 1. d. 599. vel amoveatur ab officio, antequam literas Concessionis dederit? Ioa. Prap. qu. 8. de disp. matr. d. 7. à nu. 46. Perez.]

1. **A** Ssero Primo, in foro Conscientiæ valere prædictas gratias, de quibus nostra est locutio, etiam si scriptura nulla super illis confecta sit, valere, b inquam, statim, ac aliique simpliciter verbo conceditur. Poteris ergo ea *Dia. p. 8.* in foro Conscientiæ uti, etiam si concedens *tr. 3. resol. 84.* moriatur, antequam literæ concessionis *84.*

expe-